

Fragment zapisu z oryginalną pisownią kroniki

Szkoły Podstawowej w Chrzanowie.

Powstanie szkoły w Chrzanowie

Rok 1918/19

O założeniu szkoły w Chrzanowie

Orzeczeniem z dn. 16 marca 1918 roku Pan inspektor Szkolny Okręgu Janów.

Zarządził organizację Publicznej Szkoły Powszechnej 1-no klasowej w Chrzanowie.

W miesiącu czerwcu 1918 r. za staraniem Wójta Gminy p. K. Kowalika i pisarz gminy p. L. Borkowskiego jak również kilku światlejszych gospodarzy - W. Jaworskiego, K. Barana, M. Śmiszka i innych został zakupiony przez 11-tu gospodarzy dom na wsi Branew Gminy Chrzanów, który po zakupieniu sprowadzono do Chrzanowa i za zgodą M. Śmiszka postawiono na jego gruncie. Budowa domu, a raczej tylko przewiezienie i zestawienie trwało od miesiąca czerwca 1918 -15 września 1918. Z dniem 1-go września 1918 r. została zamianowana do Publicznej 1 – no Kl. Szkoły Powszechnej w Chrzanowie tymczasowa nauczycielką Julja Kamińska. Przybywszy w oznaczonym terminie na swoją pierwszą placówkę pracy zastała dom pod szkołę nie wykończony jeszcze. Dozór Szkolny Gminy Chrzanów mieścił się w tym roku w Batorzu - wsi oddalonej 10 km. od Chrzanowa. Z polecenia p. inspektora udała się nowo zamianowana nauczycielką do Przewodniczącego Dozoru Szkoły Ks. Kosiora celem wprowadzenia ją w czynności służbowe. Jak się okazało w przyszłości Ks. Kosior nigdy do Chrzanowa nie przybył i pomocy w pracy żadnej nie udzielił zupełnie. Przy usilnem staraniom i zachęcie ze strony nauczycielki budowę domu pod szkołę ukończono dn. 15 września 1918 r. Poświęcenia domu w sposób uroczysty dokonał Ks. Proboszcz Dubiszewski. Zapisy dzieci do szkoły przeprowadzono od 1-go września do 15 września. Dzieci zapisanych ogółem było 120, które podzielono na dwa komplety po 60 dzieci w każdym komp. Wszystkie dzieci przyjęto do oddz. I-go, wiek dzieci od 10 l. do 15 włącznie. Dzieci umiejące jakkolwiek czytać, a nie posiadające sztuki pisania uczęszczały w I komplecie z rana i w nauce posuwały się szybciej od dzieci II-go kompletu. Zdolności i inteligencja miejscowych dzieci średnie, chęć i zapał do nauki wielkie. Pośród uczęszczających zauważyć się daje duży procent dzieci niedorozwiniętych, anormalnych, które nie mogąc być oddzielnie prowadzone ogromnie utrudniają pracę. Wychowanie dzieci b. ubogie, wskutek ciągłej ciężkiej pracy rolników, twardego trybu życia i braku kultury - zanedbane pod względem duchowym i fizycznym. Ludność tutejsza przed założeniem szkoły odnosiła się podobno do wszelkiej oświaty b. niechętnie, a nawet wrogo i z góry ogromna większość gospodarzy zastrzegła sobie iż dzieci swoich do szkoły posyłać

nie będzie, jak również i podatków na szkoły płacić się nie zgodzi. Brak zrozumienia potrzeby oświaty i nieprzychylnie ustosunkowanie się do niej, tłumaczyć należy ciemnotą i nieświadomością miejscowych mieszkańców. Wśród dorosłych sami analfabeci, szkoły tu nigdy nie było żadnej. Wobec takich warunków pole do pracy tu ogromnie trudne i ciężkie, lecz szerokie i wdzięczne bardzo. Odpowiedzialność za wyniki w przyszłości czuje się olbrzymią, to też tem silniej i mocniej należy szukać oparcia w idei i słać westchnienia do Stwórcy, by w chwilach zwątpienia i ciężkich udzielił siły duchowej i błogosławieństwa w tak wielce zaszczytnej pracy - dla Odrodzonej Ojczyzny!

Chrzanów 1 listop.1918r.

J. Kamińska